

Habilitation thesis

Laurentiu Radvan, PhD
University „Alexandru Ioan Cuza” Iasi
Faculty of History

Urban world in the Romanian area:
from the late medieval emergence to the transition to
modernity

2012

CONTENT

Rezumat	3
Abstract	5
A. Scientific and professional achievements	7
I. Introduction	7
I.1. Sources and historiography	8
I.2. Research directions	14
Notes	16
II. The emergence and evolution of towns in Moldavia until the middle of the 16 th century.....	19
II.1. Urban emergence in medieval Moldavia: specific conditions	19
II.2. The colonists' role, the "German law" and the development of towns in Moldavia	27
II.3. Case studies, new interpretations (Baia, Huși, Iași, Roman, Siret, Suceava)	39
Notes	51
III. New considerations regarding the towns of Wallachia	56
III.1. Negru Vodă and the Wallachian towns: from historical tradition to historical myth	56
III.2. Case studies, new theories: Bucharest	59
III.3. Social status: <i>mișeii</i> from Câmpulung	63
Notes	66
IV. The town in the Romanian area and the long transition from medieval times to modernity ...	68
IV.1. Economy and society in Moldavian towns: the case of the Turkish usurers	68
IV.2. Roads, streets and bridges in the towns of Wallachia and Moldavia (16 th -18 th centuries)	72
IV.3. Local society in Wallachian towns. Case studies on the relation between boyars and towns: Craiova and Floci	76
Notes	82
V. Conclusions	84
VI. Professional and academic achievements	87
B. Plans for future career, directions of teaching and research	89
C. Bibliographical references associated with the first two parts	92

Rezumat

Lucrarea de față cuprinde o sinteză a cercetărilor pe care le-am desfășurat în perioada de la finalizarea lucrării de doctorat (susținută public în 2003) și până în prezent, precum și o prezentare a evoluției profesionale din aceeași perioadă. Deoarece considerăm că lucrarea de abilitare reprezintă încununarea unui înalt nivel de cercetare – pe care cel implicat se consideră că l-a atins –, am preferat în lucrarea de mai jos o abordare științifică, specifică domeniului istoriei, cu trimitere directă spre sursele utilizate, primare sau secundare, și cu sublinierea permanentă a contribuțiilor personale. În acest fel, vom oferi o oglindă cât mai fidelă a activității științifice pe care am întreprins-o în ultimii ani.

Cercetările noastre s-au îndreptat în special spre istoria urbană medievală și pre-modernă. Acest vast domeniu nu și-a epuizat potențialul, dat fiind faptul că nu a reprezentat o prioritate în istoriografia românească, cu toate că are tangență directă cu multe alte domenii mari ale istoriei (istoria socială, politică, economică). În plus, în perioada comunistă, multe subiecte aferente domeniului au primit interpretări cu tentă ideologică, acum fiind necesară o nouă analiză, cu întoarcere la izvoarele originale și racordată pe cât posibil la istoriografia europeană. De altfel, am încercat permanent să fim la curent în cercetările noastre cu cele mai recente interpretări, subliniind ideea că structurile urbane din spațiul românesc au preluat numeroase influențe din regiunile vecine, păstrând totodată un specific propriu și având ulterior o evoluție particulară.

Am reluat complet investigația asupra subiectului urbanizării teritoriului Moldovei și am ales ca în lucrarea de față să sintetizăm trei teme principale: 1. condițiile în care s-a desfășurat acest proces, cu accentuarea rolului unor factori locali (politici, economici, drumuri, distribuție geografică); 2. rolul coloniștilor străini în geneza și organizarea orașelor, unde am insistat pe etniile care au venit în Moldova și pe urmele pe care acestea le-au lăsat în structura internă a comunităților urbane; 3. studii de caz relevante (am ales orașele pentru care am adus cele mai numeroase contribuții și interpretări). În același timp, am continuat o parte din cercetările începute anterior, privitoare la Țara Românească și orașele ei, și am venit cu noi concluzii privitoare la subiecte mai mult sau mai puțin controversate, precum: 1. mitul lui Negru Vodă și rolul pe care tradiția istorică îl atribuie acestui personaj în formarea orașelor; 2.

începuturile oraşului Bucureşti şi contribuţia lui Mircea Ciobanul la finalizarea procesului de transformare a aşezării din *târg* în *oraş*; 3. analiza statutului marginalilor din oraşe, cu atenţie specială către grupul *mişeor/leproşilor*. O altă direcţie majoră de cercetare spre care ne-am îndreptat ţine de felul în care au evoluat oraşele în perioada de tranziţie de la evul mediu la epoca modernă. În acest sens, am iniţiat cercetări pe teme mai puţin abordate în ultima vreme:

1. rolul cămătarilor turci în oraşele Moldovei, poziţia pe care aceştia o dobândiseră, raporturile cu domnii, dar şi alte categorii sociale, abuzuri, măsuri de limitare a influenţei lor;
2. statutul drumurilor în ţările române, precum şi situaţia străzilor din oraşe, dregători implicaţi, mod de întreţinere, taxe, măsuri de modernizare;
3. raporturile dintre boieri şi oraşe în câteva oraşe din Wallachia, cu două studii de caz, Craiova şi boierii Craioveşti, respectiv Floci şi boierii Blagodeşti.

Rezultatul acestor cercetări a fost făcut public prin comunicări la conferinţe din România şi Europa, prin publicarea de articole în reviste de istorie medievală sau volume de studii apărute în ţară sau în exterior, ca şi prin coordonarea unor volume de studii şi publicarea unor cărţi.

Metodologia abordată a variat în funcţie de sursele disponibile. Numărul izvoarelor ce stau la dispoziţia cercetătorului interesat de evul mediu, de oraşe în special, este relativ limitat, crescând pe măsură ce ne apropiem de epoca modernă. Pentru noi, baza au reprezentat-o sursele scrise, în special actele emise de cancelaria domnului dar şi de autorităţile oraşelor, precum şi actele private, cărora li se adaugă izvoarele narrative (cronicile), dar şi cele epigrafice, sigilografice, cartografice şi, nu în ultimul rând, rezultatele cercetărilor arheologice. Acolo unde sursele au fost mai puţine, am apelat şi la metoda comparativă, încercând să identificăm în regiunile învecinate elemente similare cu cele din spaţiul românesc. Ne-am raportat permanent la istoriografia subiectelor discutate şi am supus unei cercetări critice majoritatea teoriilor susţinute de istoricii ce ne-au precedat în domeniu.

Lucrarea cuprinde şi o prezentare a evoluţiei profesionale din ultimii ani, precum şi planurile de dezvoltare a carierei profesionale, ştiinţifice şi academice, respectiv direcţiile de cercetare pe care mi le propun în următoarea perioadă. Se adaugă referinţele bibliografice asociate conţinutului primelor secţiuni, inclusiv o listă a celor mai relevante contribuţii personale.

Abstract

The following paper contains a synthesis of the research that I undertook since I finish my PhD work (which I defended publicly in 2003) and up until now, as well as a presentation of my professional evolution of this period. Because I consider that the habilitation paper represents the proof of a high level of research – which the person involved is supposed to have reached –, I chose to use a scientific approach in the following text, one specific to the field of History, with direct links to the sources used, primary or secondary ones, and with a continuous underlining of my personal contributions. Thus I can offer a faithful mirror for the scientific activities which I undertook over the past few years.

My research mostly focused on urban medieval and pre-modern history. This vast field has not been fully analyzed, especially as it has not been considered a priority in Romanian historiography, although it had direct links with many other larger areas of history (social, political or economical history). Furthermore, in the communist period, many subjects related to this field received ideologically tainted interpretations, thus making it necessary to write now a new analysis, returning to the original sources, linked in as much as possible to European historiography. I have also tried to be permanently up-to-date in my research with the most recent interpretations and I have insisted upon the idea that urban structures in the Romanian space have taken on many influences from the neighboring regions, maintaining, however, their own specificity and subsequently having a particular evolution.

I started afresh the investigation on the subject of the urbanization of the territory of Moldavia and in the present study I chose to present three main themes: 1. the conditions in which this process unfolded, focusing on the role of certain local factors (political and economic factors, roads and geographical distribution); 2. the role of the foreign colonists in the emergence and organization of towns, where I insisted on the ethnic groups who came to Moldavia and on the influence they had on the internal structure of the urban communities; 3. relevant case studies (I chose the towns for which I brought the most contributions and interpretations). At the same time, I continued the research started previously about Wallachia and her towns and came to new conclusions on subjects that are disputed in one measure or another: 1. the myth of Negru Vodă and the role that historical tradition assigns to this person

in the formation of towns; 2. the beginnings of Bucharest and the contribution of Mircea the Shepherd to the completion of the process of transformation of the settlement from *târg* to *oraș*; 3. an analysis of the statute of the marginals in towns, with special attention for the group of *mișeii* (lepers). Another major direction of research that I looked at is the way towns evolved in the transition period from the Middle Ages to the Modern Times. For this reason, I started research on themes that have not been looked at recently: 1. the role of the Turkish usurers in the towns of Moldavia, the position they had acquired, their relationship with the princes, and also other social categories, abuses, measures to limit their influence etc; 2. the status of the roads in the Romanian principalities, as well as the situation of the streets in towns, the officials involved, the way the streets were maintained, taxes, measures taken for modernization; 3. the relations between boyars and towns in a couple of towns in Wallachia, with two case studies, Craiova and the Craiovescu boyars, respectively Floci and the Blagodești boyars.

The results of this research were made public through several papers presented at conferences in Romania and Europe, articles and studies published in journals of medieval history or volumes of studies (in Romania or abroad), or through coordinating volumes of studies and publishing books.

The methodology used varied depending on the available sources. The number of sources at the disposal of the researcher looking into the Middle Ages, specifically into towns, is relatively limited, but it increases as we get closer to the modern era. For me the base were written sources, especially documents issued by the prince's chancellery, but also by the authorities of the towns as well as private documents. Also I have used narrative sources (chronicles), but also epigraphic, cartographic, sigillographic sources and last but not least the results of archaeological research. Where the sources were scarce, I called upon the comparative method, trying to identify in the neighboring regions similar elements to those in the Romanian area. I continually referred back to the historiography of the subjects discussed and submitted to a critical research the majority of the theories upheld by historians who came before me in this field.

The paper contains a presentation of the professional evolution over the past few years, as well as development plans for my professional, scientific and academic career, respectively the directions for research that I have selected for the following period. This is followed by bibliographical references related to the first sections, including a list of my most relevant personal contributions.